

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. birželio 18 d.*

„Apeliacinis skundas — Bendra užsienio ir saugumo politika — Ribojamosios priemonės Baltarusijos Respublikai — Priimtinumai — Ieškinio pareiškimo terminas — Teisinė pagalba — Stabdomasis poveikis — Veiksminga teisminė gynyba — Teisė į gynybą — Proporcingumo principas“

Byloje C-535/14 P

dėl 2014 m. lapkričio 24 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Vadzim Ipatau, gyvenantis Minske (Baltarusija), atstovaujamas advokato M. Michalausko,

apeliantas,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Sąjungos Tarybai, atstovaujamai F. Naert ir B. Driessen,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai C. Vajda, A. Rosas (pranešėjas), E. Juhász ir D. Šváby,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: prancūzų.

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu V. Ipatau prašo panaikinti 2014 m. rugsėjo 23 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Ipatau / Taryba* (T-646/11, EU:T:2014:800, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo tas teismas atmetė jo ieškinį, kuriame prašyta panaikinti šiuos aktus:
 - 2011 m. spalio 10 d. Tarybos sprendimą 2011/666/BUSP, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2010/639/BUSP dėl ribojamųjų priemonių Baltarusijai (OL L 265, p. 17),
 - 2011 m. spalio 10 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 1000/2011, kuriuo įgyvendinama Reglamento (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojančių priemonių Baltarusijai 8a straipsnio 1 dalis (OL L 265, p. 8),
 - 2011 m. lapkričio 14 d. Tarybos raštą, kuriuo ji atmetė ieškovo prašymą išbraukti jo pavardę iš 2011 m. sausio 31 d. Tarybos sprendimo 2011/69/BUSP, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas 2010/639/BUSP dėl ribojamųjų priemonių tam tikriems Baltarusijos pareigūnams (OL L 28, p. 40, toliau – 2011 m. lapkričio 14 d. raštas),
 - 2011 m. sausio 31 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 84/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojančių priemonių Prezidentui Lukašenkai ir tam tikriems Baltarusijos pareigūnams (OL L 28, p. 17),
 - 2012 m. spalio 15 d. Tarybos sprendimą 2012/642/BUSP dėl ribojamųjų priemonių Baltarusijai (OL L 285, p. 1) ir
 - 2012 m. lapkričio 6 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 1017/2012, kuriuo įgyvendinama Reglamento (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių Baltarusijai 8a straipsnio 1 dalis (OL L 307, p. 7),

kiek jie susiję su ieškovu.

Ginčo aplinkybės

- 2 Bendrasis Teismas taip išdėstė ginčo aplinkybes:
 - „1 Ieškovas Vadzim Ipatau, Baltarusijos pilietis, eina Centrinės rinkimų komisijos (toliau – CRK) pirmininko pavaduotojo pareigas.
 - 2 Iš 2006 m. balandžio 10 d. Tarybos bendrosios pozicijos 2006/276/BUSP dėl ribojančių priemonių tam tikriems Baltarusijos pareigūnams, panaikinančios Bendrąją poziciją 2004/661/BUSP (OL L 101, p. 5), matyti, kad po žinomų asmenų dingimo Baltarusijoje, suklustotų rinkimų ir referendumo, be to, per taikių demonstrantų represijas, vykdytas po šių rinkimų ir referendumo, padarytų sunkių žmogaus teisių pažeidimų, buvo nuspręsta tam tikriems asmenims Baltarusijoje nustatyti ribojamąsias priemones, t. y. neleisti atvykti į Europos Sąjungos teritoriją arba vykti per ją tranzitu, taip pat išaldyti lėšas ir ekonominius išteklius.
 - 3 Sąjungos įgyvendinamosios nuostatos įtvirtintos 2006 m. gegužės 18 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 765/2006 dėl Baltarusijai taikomų ribojamųjų priemonių (OL L 134, p. 1). Šios nuostatos buvo kelis kartus iš dalies pakeistos ir tokio iš dalies pakeisto reglamento 8a straipsnio 1 dalyje numatyta, kad jei Europos Sąjungos Taryba nusprendžia fiziniam ar juridiniam asmeniui, subjektui arba institucijai taikyti 2 straipsnio 1 dalyje nurodytas priemones, ji atitinkamai iš dalies pakeičia priedą, kuriame šis asmuo lieka įrašytas.

- 4 Bendrojoje pozicijoje 2006/276 numatytų ribojamųjų priemonių taikymas pagal 2009 m. balandžio 6 d. Tarybos bendrąją poziciją 2009/314/BUSP, iš dalies keičiančią Bendrąją poziciją 2006/276/BUSP ir panaikinančią Bendrąją poziciją 2008/844/BUSP (OL L 93, p. 21), pratęstas iki 2010 m. kovo 15 d. Tačiau tam tikriems Baltarusijos atsakingiesiems asmenims, išskyrus susijusius su asmenų dingimu 1999–2000 m. ir Centrinės rinkimų komisijos pirmininkės dingimu, nustatyti draudimai atvykti buvo sustabdyti iki 2009 m. gruodžio 15 d.
- 5 2009 m. gruodžio 15 d. Taryba priėmė Sprendimą 2009/969/BUSP, pratęsiantį Bendrojoje pozicijoje 2006/276/BUSP numatytų ribojančių priemonių taikymą tam tikriems Baltarusijos pareigūnams ir panaikinantį Bendrąją poziciją 2009/314 (OL L 332, p. 76). Juo iki 2010 m. spalio 31 d. pratęstas Bendrojoje pozicijoje 2006/276 numatytų ribojančių priemonių taikymas, taip pat tam tikriems Baltarusijos atsakingiesiems asmenims nustatyto draudimo atvykti sustabdymas.
- 6 Taryba, persvarsčiusi Bendrąją poziciją 2006/276, priėmė Sprendimą 2010/639/BUSP dėl ribojamųjų priemonių Baltarusijai (OL L 280, p. 18), kuriame atnaujino iki 2011 m. spalio 31 d. tiek Bendrojoje pozicijoje 2006/276 numatytų ribojamųjų priemonių taikymą, tiek tam tikriems Baltarusijos atsakingiesiems asmenims nustatyto draudimo atvykti sustabdymą.
- 7 Sprendimu 2011/69/BUSP <...>, atsižvelgus į 2010 m. gruodžio 19 d. Baltarusijoje įvykusius suklaidotus prezidento rinkimus ir smurtinius veiksmus prieš politinę opoziciją, pilietinę visuomenę ir nepriklausomų žiniasklaidos priemonių atstovus, nuspręsta panaikinti draudimo atvykti sustabdymą, taip pat numatyti kitas ribojamąsias priemones. Sprendimo 2010/639 1 straipsnio 1 dalis papildyta taip:

„d) už tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus 2010 m. gruodžio 19 d. prezidento rinkimuose Baltarusijoje ir griežtas priemones, kurių buvo imtasi prieš pilietinę visuomenę ir demokratinės opozicijos atstovus (išvardyti IIIA priede), ir su tais asmenimis susijusiems asmenims.“
- 8 Sprendimu 2011/69 Sprendimo 2010/639 2 straipsnis pakeistas taip:

„2 straipsnis

1. Įšaldomos visos lėšos ir ekonominiai ištekliai, kurie nuosavybės teise priklauso, kuriuos turi, valdo ar kontroliuoja asmenys, atsakingi už:

<...>

b) tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus 2010 m. gruodžio 19 d. Baltarusijoje vykusią prezidento rinkimų metu ir už susidorojimą su pilietine visuomene bei demokratine opozicija, ir su jais susiję fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai ar institucijos, išvardyti IIIA priede;

<...>“
- 9 Ieškovo pavardė nurodyta Sprendimo 2011/69, kuriuo Sprendimas 2010/639 papildytas IIIA priedu [, kuriame pateiktas 1 straipsnio 1 dalies d punkte ir 2 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų asmenų sąrašas], V priede. Ieškovo pavardės eilės numeris 10, šalia pateikta tokia informacija: „[CRK] pirmininko pavaduotojas.“

10 Įgyvendinimo reglamentu Nr. 84/2011, be kita ko, Reglamento Nr. 765/2006 2 straipsnis pakeistas taip:

„2 *straipsnis*

1. Visos I priede arba IA priede išvardytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams ir institucijoms priklausančios, jų nuosavybe esančios, jų valdomos ar kontroliuojamos lėšos ir ekonominiai ištekliai yra įšaldomi.

2. I priede arba IA priede išvardytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams ar institucijoms arba jų naudai draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai leisti naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais.

<...>

5. Į IA priedą įtraukiami Sprendimo 2010/639 <...> su pakeitimais 2 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyti fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai ir institucijos.“

11 Į Įgyvendinimo reglamento Nr. 84/2011 II priedą (Reglamento Nr. 765/2006 IA priedas, kuriame pateiktas fizinių ir juridinių asmenų, subjektų ar institucijų, nurodytų 2 straipsnio 1, 2 ir 5 dalyse, sąrašas) įtraukta ieškovo pavardė, kartu nurodžius šio sprendimo 9 punkte pateiktą informaciją.

12 2011 m. vasario 2 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbtas Pranešimas asmenims, kuriems taikomos Sprendime 2011/69 ir Įgyvendinimo reglamente Nr. 84/2011 nustatytos priemonės (OL C 33, p. 17).

13 2011 m. rugsėjo 2 d. laišku ieškovas prašė Tarybos persvarstyti jo pavardės įtraukimą į susijusius sąrašus.

14 2011 m. lapkričio 14 d. raštu Taryba šį prašymą <...> atmetė, motyvuodama tuo, kad ieškovui nustatytos ribojamosios priemonės pateisintos. Prie šio rašto buvo pridėtas naujas sprendimas ir naujas įgyvendinimo reglamentas.

15 Taryba pridėjo Sprendimą [2011/666], kuriame ji šio sprendimo 9 punkte nurodytą apie ieškovą pateiktą informaciją papildė tokia informacija:

„[CRK] pirmininko pavaduotojas. Kaip [CRK] narys, jis yra atsakingas už tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus 2010 m. gruodžio 19 d. prezidento rinkimų metu.“

16 Be to, Taryba pridėjo Įgyvendinimo reglamentą [Nr. 1000/2011], kuriuo šio sprendimo 9 punkte nurodyta informacija papildyta Sprendime 2011/666 ir šio sprendimo 15 punkte nurodyta informacija.

17 2011 m. spalio 11 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbtas Pranešimas asmenims ir subjektams, kuriems taikomos Sprendime 2010/639 su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2011/666, ir Reglamente Nr. 765/2006, iš dalies pakeistame Tarybos reglamentu (ES) Nr. 999/2011 dėl ribojamųjų priemonių Baltarusijai, numatytos ribojamosios priemonės (OL C 299, p. 4).

18 Sprendimu [2012/642] Taryba iki 2013 m. spalio 31 d. pratęsė ribojamųjų priemonių taikymą ir šias Sprendimu 2010/639 nustatytas priemones sujungė į vieną teisės dokumentą. Šio sprendimo 3 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad užkirstų kelią atvykti į jų teritorijas arba vykti per jas tranzitu priede išvardytiems asmenims:

- a) kurie yra atsakingi už rimtus žmogaus teisių pažeidimus ar represijas prieš pilietinę visuomenę bei demokratinę opoziciją arba kurie savo veikla kitaip smarkiai kenkia demokratijai arba teisinei valstybei Baltarusijoje, arba su jais susijusiems asmenims;
- b) kurie gauna naudą iš Lukašenkos režimo arba jį remia.“

19 Sprendimo 2012/642 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Išaldomos visos lėšos ir ekonominiai ištekliai, kurie nuosavybės teise priklauso, kuriuos turi, valdo ar kontroliuoja priede išvardyti:

- a) asmenys, subjektai arba įstaigos, kurie yra atsakingi už rimtus žmogaus teisių pažeidimus arba represijas prieš pilietinę visuomenę bei demokratinę opoziciją arba kurie savo veikla kitaip smarkiai kenkia demokratijai arba teisinei valstybei Baltarusijoje, taip pat jiems nuosavybės teise priklausančys arba jų kontroliuojami juridiniai asmenys, subjektai ar įstaigos;
- b) fiziniai arba juridiniai asmenys, subjektai arba įstaigos, gaunantys naudą iš Lukašenkos režimo arba jį remiantys, taip pat jiems nuosavybės teise priklausančys arba jų kontroliuojami juridiniai asmenys, subjektai ar įstaigos.“

20 Sprendimo 2012/642 priede (3 straipsnio 1 dalyje ir 4 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys ir subjektai) nurodyta ieškovo pavardė (eilės Nr. 66) ir pateikta tokia informacija:

„[CRK] pirmininko pavaduotojas. Būdamas CRK narys, jis buvo atsakingas už tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus 2010 m. gruodžio 19 d. vykusių Prezidento rinkimų metu.“

21 2012 m. lapkričio 6 d. Reglamentu (ES) Nr. 1014/2012 (OL L 307, p. 1) Taryba iš dalies pakeitė Reglamentą Nr. 765/2006. Pastarojo reglamento 2 straipsnis pakeistas taip:

„1. Išaldomos visos I priede išvardytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams ir institucijoms priklausančios, jų nuosavybės teise turimos, valdomos arba kontroliuojamos lėšos ir ekonominiai ištekliai.

2. I priede išvardytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams ir institucijoms ar jų naudai draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai leisti naudotis lėšomis arba ekonominiais ištekliais.

3. Draudžiama sąmoningai ir apgalvotai dalyvauti veikloje, kuria tiesiogiai ar netiesiogiai siekiama nesilaikyti arba dėl kurios tiesiogiai ar netiesiogiai nesilaikoma 1 ir 2 dalyse nurodytų priemonių.

4. I priede išvardijami fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai ir institucijos, kurie, remiantis <...> Sprendimo 2012/642 <...> 4 straipsnio 1 dalies a punktu, Tarybos įvardyti kaip atsakingi už šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus arba pilietinės visuomenės ir demokratinės opozicijos represijas arba kurie savo veikla kitaip smarkiai kenkia demokratijai arba teisinei valstybei Baltarusijoje, taip pat su jais susiję fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai ir institucijos bei jiems nuosavybės teise priklausančys arba jų kontroliuojami juridiniai asmenys, subjektai ir institucijos.

5. I priede taip pat išvardijami fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai ir institucijos, kurie, remiantis Sprendimo 2012/642 <...> 4 straipsnio 1 dalies b punktu, Tarybos įvardyti kaip tie, kuriems palankus A. Lukašenkos režimas ar kurie jį remia, ir jiems nuosavybės teise priklausančios arba jų kontroliuojami juridiniai asmenys, subjektai ir institucijos.“

- 22 Be to, Reglamentu Nr. 1014/2012 Reglamente Nr. 765/2006 pateiktos nuorodos į I, IA ir IB priedus arba nuorodos į I ar IA priedus pakeistos nuorodomis į „I priedą“.
- 23 Įgyvendinimo reglamentu [Nr. 1017/2012] Taryba pakeitė Reglamento Nr. 765/2006 I, IA ir IB priedų tekstus vienu priedu. Šiame priede esančiame sąrašė (eilės Nr. 66) pateikta ieškovo pavardė ir šio sprendimo 20 punkte nurodyta informacija.
- 24 2012 m. lapkričio 7 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbtas Pranešimas asmenims ir subjektams, kuriems taikomos Sprendime 2012/642, Reglamente Nr. 1014/2012 ir Įgyvendinimo reglamente Nr. 1017/2012 numatytos ribojamosios priemonės (OL C 339, p. 9).“

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 3 2011 m. gruodžio 11 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai pateiktu raštu ieškovas, vadovaudamasis Bendrojo Teismo procedūros reglamento 94–95 straipsniais, pateikė teisinės pagalbos, kurią gavęs jis galėtų pareikšti ieškinį Tarybai dėl sprendimų 2011/69 ir 2011/666, taip pat įgyvendinimo reglamentų Nr. 84/2011 ir 1000/2011 panaikinimo, kiek jie su juo susiję, prašymą.
- 4 Bendrojo Teismo šeštosios kolegijos pirmininko nutartimi *CD / Taryba* (T-646/11 AJ, EU:T:2012:279) ieškovui buvo leista pasinaudoti teisine pagalba.
- 5 2012 m. birželio 27 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo ieškovo ieškinį; jame jis prašė panaikinti Sprendimą 2011/666, Įgyvendinimo reglamentą Nr. 1000/2011 ir 2011 m. lapkričio 14 d. raštą. Vėliau ieškovas išplėtė savo ieškinio reikalavimus ir prašė panaikinti ir Sprendimą 2012/642 bei Įgyvendinimo reglamentą Nr. 1017/2012.
- 6 Bendrasis Teismas pirmiausia išnagrinėjo, ar buvo laikytasi ieškinio dėl visų aktų, kuriuos prašyta panaikinti, pareiškimo terminų. Nusprendęs, kad prašymas panaikinti Sprendimą 2011/666 ir Įgyvendinimo reglamentą Nr. 1000/2011 buvo pateiktas nepraleidus ieškinio pareiškimo terminų, jis sprendė ieškinio dėl 2011 m. lapkričio 14 d. rašto panaikinimo priimtinumą klausimą. Išnagrinėjęs teisinės pagalbos prašymą, skundžiamo sprendimo 58 punkte jis nusprendė, kad negalima laikyti, jog savo teisinės pagalbos prašyme ieškovas aiškiai nurodė 2011 m. lapkričio 14 d. raštą, kaip raštą, kurį skųs ieškinyje, kurį pareiškė.
- 7 Vadinasi, ieškiniui dėl 2011 m. lapkričio 14 d. rašto panaikinimo pareikšti numatytas terminas nebuvo sustabdytas pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 96 straipsnio 4 dalį pateikus teisinės pagalbos prašymą. Ieškinį pareiškus 2012 m. birželio 27 d., t. y. praėjus daugiau nei septyniems mėnesiams nuo šio rašto įteikimo, Bendrasis Teismas konstatavo, kad jis pareikštas pasibaigus SESV 263 ir Procedūros reglamento 102 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytiems terminams.
- 8 V. Ipatau nurodė penkis pagrindus, skirtus ieškiniui pagrįsti, kildintinus, pirma, iš motyvų stokos ir teisės į gynybą pažeidimo, antra, atsakomybės ir ribojamosios priemonės kolektyvinio pobūdžio, trečia, „nenurodyto teisinio pagrindo“, ketvirta, vertinimo klaidos ir, penkta, proporcingumo principo nepaisymo. Bendrasis Teismas nusprendė, kad visi šie pagrindai nepagrįsti, ir todėl ieškinį atmetė.

Šalių reikalavimai

- 9 Apeliaciniu skundu V. Ipatau Teisingumo Teismo prašo:
- panaikinti skundžiamą sprendimą;
 - pačiam priimti sprendimą dėl ginčo arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui ir
 - priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas, įskaitant ir patirtas Bendrajame Teisme.
- 10 Taryba Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti apeliacinį skundą ir
 - priteisti iš apelianto Tarybos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo, kildintino iš teisės į veiksmingą teisminę gynybą pažeidimo

Šalių argumentai

- 11 Pirmajame savo apeliacinio skundo pagrinde V. Ipatau nurodo, kad Bendrasis Teismas pažeidė jo teisę į veiksmingą teisminę gynybą, kai nusprendė, kad ieškinys nepriimtinas tiek, kiek jis pareikštas dėl 2011 m. lapkričio 14 d. rašto.
- 12 V. Ipatau ginčija skundžiamo sprendimo 58–60 punktus. Pirmiausia jis tvirtina, kad aktai turi būti aiškinami taip, kad būtų veiksmingai taikomi, todėl 2011 m. gruodžio 11 d. teisinės pagalbos prašymas aiškinamas taip, kad juo buvo siekiama panaikinti 2011 m. lapkričio 14 d. raštą. Antra, jis nurodo, kad jo nekonsultavo advokatas, kai jis rengė teisinės pagalbos prašymą.
- 13 Taryba mano, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai nusprendė, kad ieškovo teisinės pagalbos prašymo dalykas neapėmė šio rašto. Ji tvirtina, jog ieškinio priimtinumą sąlygos negali pasikeisti dėl to, kad V. Ipatau pats parengė teisinės pagalbos prašymą. Ji daro nuorodą į paties teisinės pagalbos prašymo tekstą ir primena, kad ieškovas, kaip Baltarusijos Respublikos nacionalinio teisės aktų ir teisinių tyrimų centro direktorius, turi specialių žinių apie teisės normas, o tai matyti ir iš itin išsamiai šiame prašyme išdėstytų teisinių argumentų.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 14 Pirmiausia primintina, kad griežtas su proceso terminais susijusių Sąjungos teisės aktų taikymas, kuris pagal nusistovėjusią teismo praktiką atitinka teisinio saugumo reikalavimą ir būtinybę vengti bet kokios diskriminacijos ar savivalės vykdant teisingumą, nedaro poveikio nei teisei į veiksmingą teisminę gynybą, nei teisei būti išklausytam (žr. *Nutarties Page Protective Services / SEAE*, C-501/13 P, EU:C:2014:2259, 39 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 15 Bendrojo Teismo procedūros reglamento 96 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad, nukrypstant nuo proceso terminų taisyklių, teisinės pagalbos prašymo pateikimas sustabdo ieškinio pareiškimo terminą iki pranešimo apie nutartį, kurioje priimamas sprendimas dėl šio prašymo, dienos arba, jeigu pats suinteresuotasis asmuo nepasiūlo advokato arba jeigu jo pasirinkto asmens negalima patvirtinti, – iki pranešimo apie nutartį, kuria paskiriamas advokatas atstovauti suinteresuotajam asmeniui, dienos.

- 16 Nagrinėdamas, ar ieškinys, kiek juo prašyta panaikinti 2011 m. lapkričio 14 d. raštą, priimtinas, Bendrasis Teismas privalėjo aiškinti V. Ipatau 2011 m. gruodžio 11 d. pateiktą teisinės pagalbos prašymą, kad galėtų patikrinti, ar numatyto pareikšti ieškinio dalykas apėmė ir minėtą raštą.
- 17 Skundžiamo sprendimo 55 punkte Bendrasis Teismas pacitavo ištrauką iš teisinės pagalbos prašymo, kuriame nurodomas 2011 m. lapkričio 14 d. raštas. To sprendimo 56 punkte jis taip pat dar kartą nurodė teisinės pagalbos prašymo dalyką ir paaiškino, kad juo siekiama, kad būtų panaikintas Sprendimas 2011/69, Įgyvendinimo reglamentas Nr. 84/2011, Sprendimas 2011/666 ir Įgyvendinimo reglamentas Nr. 1000/2011. Minėto sprendimo 57 punkte Bendrasis Teismas išanalizavo nuorodos į 2011 m. lapkričio 14 d. raštą pateikimą tiek teisinės pagalbos prašymo, tiek prašymo panaikinti tekstuose ir konstatavo, kad ieškovas minėtą raštą nurodė tik ieškinio dalyje „Ieškinio dalykas“ dėstydamas ieškinio pagrindus ir pagrindinius argumentus, ir ši nuoroda pateikta tik pirmojo pagrindo viduryje, o dėstant kitus du pagrindus apie jį nė neužsiminta. Bendrasis Teismas taip pat pabrėžė, kad, nors trys pagrindai aiškiai buvo susiję su minėtais sprendimais ir įgyvendinimo reglamentais, to negalima pasakyti apie 2011 m. lapkričio 14 d. raštą.
- 18 Atsižvelgiant į šiuos argumentus, matyti, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 58 punkte konstatavo, kad negalima laikyti, jog savo teisinės pagalbos prašyme ieškovas aiškiai nurodė 2011 m. lapkričio 14 d. raštą, kaip raštą, kurį jis skųs ieškinyje, kurį pareikš.
- 19 Dėl argumento, kad 2011 m. gruodžio 11 d. teisinės pagalbos prašymas aiškintinas taip, kad juo būtinai buvo siekiama panaikinti 2011 m. lapkričio 14 d. raštą, svarbu priminti, jog šiuo raštu Taryba atmetė prašymą persvarstyti V. Ipatau įtraukimą į asmenų, kuriems Sprendimu 2011/69 ir Įgyvendinimo reglamentu Nr. 84/2011 taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą. Minėtame rašte taip pat buvo nurodytas Sprendimas 2011/666 ir Įgyvendinimo reglamentas Nr. 1000/2011.
- 20 Teisinės pagalbos prašymą ieškovas pateikė tam, kad galėtų pareikšti ieškinį dėl Sprendimo 2011/69, Įgyvendinimo reglamento 84/2011, Sprendimo 2011/666 ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 1000/2011 panaikinimo. Atsižvelgiant į šį aiškiai, tiksliai suformuluotą ir teisiškai argumentuotą teisinės pagalbos prašymą, nebuvo pagrindo, kuris leistų Bendrajam Teismui konstatuoti, kad šis prašymas tikrai pateiktas ir siekiant panaikinti 2011 m. lapkričio 14 d. raštą.
- 21 Dėl argumento, kad V. Ipatau nekonsultavo advokatas rengiant teisinės pagalbos prašymą, konstatuotina, kad V. Ipatau pateiktas teisinės pagalbos prašymas buvo aiškiai ir tiksliai suformuluotas, be to, teisiškai argumentuotas, o tai patvirtina jo turimas teisines žinias.
- 22 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pirmasis apeliacinio skundo pagrindas nepagrįstas ir jį reikia atmesti.

Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo, kildintino iš teisės į gynybą pažeidimo, kiek jis susijęs su Sprendimu 2012/642 ir Įgyvendinimo reglamentu Nr. 1017/2012

Šalių argumentai

- 23 Antrajame apeliacinio skundo pagrinde V. Ipatau nurodo, kad Bendrasis Teismas pažeidė jo teisę į gynybą, kai nusprendė, kad Taryba galėjo priimti sprendimą 2012/642 ir Įgyvendinimo reglamentą Nr. 1017/2012 prieš tai jo neišklausiusi. Taigi jis ginčija skundžiamo sprendimo 80 ir 81 punktus, kurie suformuluoti taip:

„80 Pažymėtina, kad dėl ieškovo išdėstyti motyvai iš esmės nepasikeitė per 2012 m., nes jo atsakomybė už tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus per 2010 m. gruodžio 19 d. vykusius prezidento rinkimus tebėra pagrįsta jo, kaip CRK pirmininko pavaduotojo, pareigomis ir CRK nario statusu.

- 81 Tad nereikia nagrinėti, ar priimtini ieškovo šiuo klausimu išdėstyti kaltinimai, ir darytina išvada, kad bet kuriuo atveju jie nepagrįsti, nes Taryba neprivalėjo ieškovui pateikti turimų įkalčių ir suteikti jam galimybės būti išklausytam prieš priimdama Sprendimą 2012/642 ir Įgyvendinimo reglamentą Nr. 1017/2012.“
- 24 Jis nurodo, jog faktas, kad nepakito nagrinėjamų aktų motyvai, negali pateisinti Tarybos atleidimo nuo pareigos sužinoti suinteresuotojo asmens nuomonę, dėl kurios ji turėtų galimybę aktualizuoti jo situaciją ir su juo susijusią informaciją. Jis pažymi, kad Sprendimo 2012/642 8 konstatuojamojoje dalyje nurodyti 2012 m. rugsėjo 23 d. parlamento rinkimai, kurie „taip pat laikomi neatitinkančiais tarptautinių standartų“, nors motyvai, dėl kurių jis įtrauktas į asmenų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą, susiję su „tarptautinių rinkimų standartų pažeidim[ais] 2010 m. gruodžio 19 d. vykusių Prezidento rinkimų metu“.
- 25 Taryba ginčija šio pagrindo pagrįstumą.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 26 Skundžiamo sprendimo 75 ir 76 punktuose Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai priminė teismo praktiką, pagal kurią Taryba, priimdama sprendimą palikti asmenį ar subjektą sąrašė asmenų ar subjektų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, turi paisyti šio asmens ar subjekto teisės būti iš anksto išklausytam, jeigu sprendime dėl jo palikimo sąrašė ji prieš jį remiasi naujais duomenimis, kurių nebuvo pradiniam sprendime įtraukti į šį sąrašą (šiuo klausimu visų pirma žr. Sprendimo *Prancūzija / People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:853, 62 ir 63 punktus).
- 27 Kaip Bendrasis Teismas teisingai pažymėjo skundžiamo sprendimo 80 punkte, motyvai, kodėl ieškovas liko įtrauktas į asmenų, kuriems taikomos nagrinėjamos ribojamosios priemonės, sąrašą, iš esmės nepasikeitė per 2012 m. Iš tikrųjų, atsižvelgiant į visus aktus, kuriuos jis, kaip ieškovas, prašė Bendrojo Teismo panaikinti, V. Ipatau atsakomybė pagrįsta jo, kaip CRK pirmininko pavaduotojo, pareigomis ir CRK nario statusu už tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus per 2010 m. gruodžio 19 d. vykusius prezidento rinkimus.
- 28 Bet kuriuo atveju, kaip nurodo Taryba, ieškovas jau buvo pateikęs pastabas Tarybai, o tai reiškia, kad jis žinojo, jog turi šią teisę, kuria, be to, gali pasinaudoti kaskart persvarstant Baltarusijos Respublikai nustatytas ribojamąsias priemones, siekiant nuspręsti, ar reikia pratęsti jų taikymą.
- 29 Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad antrasis apeliacinio skundo pagrindas nepagrįstas ir todėl jį reikia atmesti.

Dėl trečiojo apeliacinio skundo pagrindo, kildintino iš teisės klaidos dėl aktuose, kuriuos prašoma panaikinti, numatytų pakankamų motyvų

Šalių argumentai

- 30 Trečiajame apeliacinio skundo pagrinde V. Ipatau nurodo, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad Taryba nepadarė vertinimo klaidos pripažinusi, kad ieškovo įtraukimą į asmenų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą pateisinantys motyvai pagrįsti. Tad jis ginčija skundžiamo sprendimo 143 ir 144 punktus. Skundžiamo sprendimo 138–140 ir 142–144 punktai suformuluoti taip:

„138 Ieškovas ginčija ne savo, kaip CRK pirmininko pavaduotojo, pareigų faktą, o iš esmės savo ir, apskritai, CRK vaidmenį ir įtaką organizuojant prezidento rinkimus.

139 Ieškovas ginčija savo pavardės įtraukimą į asmenų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą motyvuodamas tuo, kad Taryba, remdamasi nagrinėjama Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (toliau – ESBO) ataskaita, jo teigimu, padarė klaidingas išvadas.

140 Pirmiausia, nors, atrodo, Taryba rėmėsi nagrinėjama ESBO ataskaita, minėtos ataskaitos išvadų nepaneigia, kaip tai pabrėžia Taryba, institucijos, kaip antai Europos Taryba. Iš 2011 m. sausio 27 d. Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucijos 1790(2011) ir 2011 m. birželio 15 d. Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos rezoliucijos 17/24 matyti, kad 2010 m. gruodžio mėn. prezidento rinkimai Baltarusijoje nevyko be pažeidimų, nes buvo sulaikyti rinkimuose dalyvavę kandidatai, o mėnesį po rinkimų vyko represijos. Nepriklausomų valstybių sandraugos (NVS) pareiškimo, kad 2010 m. Baltarusijos prezidento rinkimai buvę teisėti, nepakanka, kad būtų galima paneigti šios ataskaitos turinį šiuo klausimu.

<...>

142 Be to, nors CRK nėra vienintelė institucija, atsakinga už rinkimų teisės taikymą, tai nereiškia, kad ji visiškai nėra atsakinga už 2010 m. gruodžio mėn. prezidento rinkimų organizavimą. Iš nagrinėjamos ESBO ataskaitos matyti, ir šalys to neginčijo, kad CRK yra aukščiausioji už rinkimus atsakinga administracijos instancija. Be kita ko, ji svarbi sudarant prezidento rinkimų kandidatų sąrašą, prižiūri žemesnes už rinkimus atsakingas administracijos instancijas, kontroliuoja, kaip vyksta rinkimų kampanija, nagrinėja pareiškimus ir skundus dėl įvairių žemesnių rinkimų komisijų ir vietos administracijų sprendimų, taip pat apskritai įvairių rinkimų kandidatų skundus.

143 Nagrinėjamoje ESBO ataskaitoje pabrėžiama, kad rinkimai nebuvo organizuoti „nepriklausomai ir nešališkai, buvo sudarytos nevienodos sąlygos ir sukurta aplinka, kurioje ribojama spaudos priemonių laisvė, be to, nuolat trūko skaidrumo pagrindiniais rinkimų proceso etapais“. Iš šios ataskaitos taip pat matyti, kad rinkimų priežiūra ir kontrolė akivaizdžiai nebuvo pakankamai užtikrinta. CRK nebuvo nepriklausoma, nešališka, be to, jai trūko kolegiškumo, o apie oficialius rezultatus, kad Prezidentu išrinktas Lukašenka, ji pranešė nepaskelbusi jokių išsamesnių rezultatų.

144 Galiausiai neginčijama, kad ieškovas, kaip CRK pirmininko pavaduotojas, asmeniškai dalyvavo jos veikloje. Nematyti, kad vienu ar kitu CRK veiklos metu jis būtų prieštaravęs CRK veiklai, išreiškęs bent menkiausią protestą, pateikęs išlygą ar atskirąją nuomonę dėl šios komisijos veiklos, kiek ji susijusi su 2010 m. gruodžio mėn. prezidento rinkimais, nors CRK buvo visiškai atsakinga už šių rinkimų organizavimą.“

31 Apeliantas primena Sprendimą *Komisija ir kt. / Kadi* (C-584/10 P, C-593/10 P ir C-595/10 P, EU:C:2013:518, 119 ir 121 punktai), pagal kurį Taryba privalo pateikti sprendimo įtraukti asmenį į asmenų, kuriems taikomos sankcijos, sąrašą motyvų pagrįstumo įrodymą, ir Sprendimą *Tay Za / Taryba* (C-376/10 P, EU:C:2012:138, 71 punktas), kuriame Teisingumo Teismas pasmerkė bet kokią prezumpciją dėl asmens arba jo įtraukimą į tokį sąrašą, remiantis vien jo ryšiais su kitais asmenimis. Jis teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad ginčijamų aktų motyvų pakako, kad būtų nustatyta jo atsakomybė už tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus 2010 m. gruodžio 19 d. vykusių prezidento rinkimų metu. Šiuo klausimu V. Ipatau pirmiausia nurodo, kad jis neturėjo motyvų prieštarauti CRK veiklai.

32 Antra, jis teigia, jog negalima tvirtinti, kad CRK prisidėjo prie 2010 m. gruodžio 19 d. rinkimų rezultatų klastojimo, nes jai buvo pateiktas tik vienas skundas, kuriame ginčijamas rinkimų teisėtumas, kurį, be kita ko, kaip paskutinė instancija turi išnagrinėti Aukščiausiasis Teismas, o ne CRK. Be to, negalima priekaištauti CRK dėl rinkimų rezultatų teisėtumo, kai 90 % kandidatų tuos rezultatus pripažino.

33 Trečia, jis ginčija ESBO ataskaitoje pateiktą ir skundžiamo sprendimo 143 punkte išdėstytą kritiką ir nurodo, kad Bendrasis Teismas negalėjo išnagrinėti CRK sprendimų.

- 34 Taryba primena teismo praktiką, susijusią su institucijų aktų motyvavimu, ir nurodo, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos skundžiamo sprendimo 97–103 punktuose, nagrinėdamas ieškinio pagrindą, kildintiną iš motyvavimo pareigos pažeidimo.
- 35 Taryba taip pat nagrinėja V. Ipatau nustatytų priemonių pagrįstumo ir faktinių aplinkybių, dėl kurių buvo nustatytos minėtos priemonės, įrodymo klausimą. Ji primena, kad pirmajai instancijai pateiktuose pareiškimuose ji nurodė kelis CRK veiksmus, kuriais pažeisti tarptautiniai rinkimų standartai, ir apelianto vaidmenį juos atliekant. Be kita ko, ji pažymi, kad rinkimų rezultatus apskundė tik vienas kandidatas – kiti septyni kandidatai po rinkimų buvo sulaikyti Baltarusijos slaptųjų tarnybų ir negalėjo apskųsti rinkimų rezultatų.
- 36 Taryba pabrėžia, kad Baltarusijos rinkimų sistema gali funkcionuoti tik dėl lojalaus aukštų nacionalinių pareigūnų, kaip antai apeliantas, bendradarbiavimo. Jos nuomone, apeliantas, kaip aukštas režimo pareigūnas, buvo susijęs su Baltarusijos vyriausybe, kaip tai aiškinama Teisingumo Teismo sprendime *Tay Za / Taryba* (C-376/10 P, EU:C:2012:138). Remiantis tuo, darytina išvada, kad Tarybai pakako jos priimtų sprendimų motyvuose nurodyti šį ieškovo ir vyriausybės ryšį.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 37 Reikia priminti, kad SESV 296 straipsnyje numatyta pareiga motyvuoti yra esminis procedūrinis reikalavimas, kurį reikia skirti nuo motyvų pagrįstumo, nuo kurio priklauso ginčijamo teisės akto turinio teisėtumas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 67 punktą). Iš tikrųjų sprendimas motyvuojamas formaliai išdėstant motyvus, kuriais grindžiamas šis sprendimas. Jeigu šiuose motyvuose yra klaidų, jos lemia sprendimo turinio neteisėtumą, bet ne jo motyvavimo trūkumą, nes motyvavimo gali pakakti net jei pateikiami klaidingi motyvai (žr. Sprendimo *Bertelsmann ir Sony Corporation of America / Impala*, C-413/06 P, EU:C:2008:392, 181 punktą). Vadinas, kaltinimai ir argumentai, kuriais siekiama ginčyti akto pagrįstumą, nagrinėjant pagrindą, susijusį su motyvavimo nebuvimu ar stoka, yra netinkami.
- 38 Nors apeliantas savo apeliacinio skundo pagrindą pavadino „kildintinu iš teisės klaidos dėl aktuose, kuriuos prašoma panaikinti, numatytų pakankamų motyvų“, konstatuotina, kad jis kritikuoja skundžiamo sprendimo 143 ir 144 punktų, kuriuose Bendrasis Teismas atsakė dėl ieškinio pagrindo, kildintino iš vertinimo klaidos, pagrįstumą. Nurodyti tikslūs ginčijami motyvuojamosios dalies punktai, todėl pagal Procedūros reglamento 178 straipsnio 3 dalį reikia išnagrinėti šį apeliacinio skundo pagrindą.
- 39 Atliekant V. Ipatau įtraukimo į asmenų, kuriems nustatytos ribojamosios priemonės, sąrašą pagrįstumo kontrolę, pirmiausia reikia išnagrinėti bendruosius įtraukimo į asmenų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašus kriterijus, antra, V. Ipatau įtraukimo į tokį sąrašą motyvus ir, trečia, šio įtraukimo pagrįstumo įrodymą (Sprendimo *Anbouba / Taryba*, C-605/13 P, EU:C:2015:247, 40 punktas ir Sprendimo *Anbouba / Taryba*, C-630/13 P, EU:C:2015:248, 41 punktas).
- 40 Reikia priminti, kad Taryba turi didelę diskreciją apibrėžti bendruosius kriterijus, naudojamus siekiant taikyti ribojamąsias priemones (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Taryba / Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 120 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir sprendimų *Anbouba / Taryba*, C-605/13 P, EU:C:2015:247, 41 punktą ir *Anbouba / Taryba*, C-630/13 P, EU:C:2015:248, 42 punktą).
- 41 V. Ipatau nenurodo, kad šiuo klausimu buvo padaryta teisės klaida.
- 42 Dėl V. Ipatau įtraukimo į sąrašus pagrįstumo įrodymo reikia priminti, jog Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje garantuojama veiksminga teismine kontrole reikalaujama, kad atlikdamas motyvų, kuriais pagrįstas sprendimas įtraukti asmens pavardę į asmenų, kuriems

taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą, teisėtumo kontrolę Sąjungos teismas įsitikintų, kad šis sprendimas, kuris konkrečiai susijęs su šiuo asmeniu, būtų pagrįstas pakankamai svariomis faktinėmis aplinkybėmis. Nagrinėjamu atveju tai reiškia, kad turi būti tikrinami dėstant motyvus, kuriais pagrįstas šis sprendimas, nurodyti faktai, todėl teisminė kontrolė yra ne apribota nurodytų motyvų abstrakčios tikimybės vertinimu, bet susijusi su nagrinėjimu, ar šie motyvai arba bent vienas iš jų, vertinamas kaip pakankamas pats savaime patvirtinti šį sprendimą, yra pagrįsti (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija ir kt. /Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P ir C-595/10 P, EU:C:2013:518, 119 punktą; Sprendimo *Taryba / Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 73 punktą, sprendimų *Anbouba / Taryba*, C-605/13 P, EU:C:2015:247, 45 punktą ir *Anbouba / Taryba*, C-630/13 P, EU:C:2015:248, 46 punktą).

- 43 Pirmiausia V. Ipatau ginčija faktą, kad CRK galėjo prisidėti prie 2010 m. gruodžio 19 d. rinkimų rezultatų klastojimo, nes ji gavo tik vieną skundą. Šis argumentas negali paneigti Bendrojo Teismo skundžiamo sprendimo 142 ir 143 punktuose padarytų išvadų.
- 44 Šiuose punktuose Bendrasis Teismas iš tiesų konstatavo, pirma, kad CRK, kaip aukščiausiosios už rinkimus atsakingos administracijos instancijos, kompetencija yra ne tik nagrinėti skundus – „ji svarbi sudarant prezidento rinkimų kandidatų sąrašą, prižiūri žemesnes už rinkimus atsakingas administracijos instancijas, kontroliuoja, kaip vyksta rinkimų kampanija, nagrinėja pareiškimus ir skundus dėl įvairių žemesnių rinkimų komisijų ir vietos administracijų sprendimų“. Jis nusprendė, kad „rinkimų priežiūra ir kontrolė akivaizdžiai nebuvo pakankamai užtikrinta“ ir kad „CRK nebuvo nepriklausoma, nešališka, be to, jai trūko kolegiškumo, o apie oficialius rezultatus, kad Prezidentu išrinktas Lukašenka, ji pranešė nepaskelbusi jokių išsamesnių rezultatų“.
- 45 Antra, V. Ipatau ginčija, kad buvę kokių nors motyvų, dėl ko jis būtų galėjęs prieštarauti CRK veiklai. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad V. Ipatau nenurodo, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą konstatavęs CRK atsakomybę už tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus per 2010 m. gruodžio 19 d. prezidento rinkimus, Bendrajam Teismui negalima priekaištauti dėl išvados, kad apeliantas, kaip CRK pirmininko pavaduotojas, asmeniškai buvo atsakingas už šiuos pažeidimus, nes jis tokiai CRK veiklai neprieštaravo.
- 46 Vadinas, remdamasis šiomis konstatuotomis faktinėmis aplinkybėmis, kurių Teisingumo Teismas negali tikrinti nagrinėdamas apeliacinį skundą, Bendrasis Teismas galėjo padaryti išvadą, kad iš esmės CRK buvo atsakinga už tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus per 2010 m. gruodžio 19 d. prezidento rinkimus ir kad galėjo būti nustatyta, jog V. Ipatau, kaip šios institucijos pirmininko pavaduotojas, buvo asmeniškai už juos atsakingas. Priešingai, nei teigia V. Ipatau, Bendrasis Teismas nesinaudojo prezumpcija dėl jo ir todėl neveikė priešingai, nei numatyta Sprendime *Tay Za / Taryba* (C-376/10 P, EU:C:2012:138), sprendamas dėl jo pavardės įtraukimo į asmenų, kuriems nustatytos ribojamosios priemonės, sąrašą vien dėl su kitais asmenimis palaikomų ryšių.
- 47 Trečia, V. Ipatau priekaištauja Bendrajam Teismui, kad jis pakartojo ESBO kritiką CRK dėl pastarosios sprendimų kokybės, nors jis šių sprendimų nė nenagrinėjo. Tačiau šiuo argumentu V. Ipatau iš tikrųjų ginčija Bendrojo Teismo atliktą įrodymų vertinimą ir jiems suteiktą reikšmę.
- 48 Šiuo klausimu primintina, kad tam tikrose situacijose Teisingumo Teismas gali atsižvelgti į tarptautinių nevyriausybinių organizacijų ataskaitas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *N. S. ir kt.*, C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 90 ir 91 punktus). Tuo labiau jis gali atsižvelgti į tokios tarptautinės organizacijos kaip ESBO ataskaitą.
- 49 Skundžiamo sprendimo 140 punkte šios ataskaitos išvadas palyginęs su tokių institucijų kaip Europos Taryba ataskaitomis, Bendrasis Teismas atliko ESBO ataskaitos patikimumo kontrolę.

- 50 Atsižvelgus į visą Bendrojo Teismo faktinių aplinkybių vertinimą, kurio Teisingumo Teismas negali tikrinti nagrinėdamas apeliacinį skundą, konstatuotina, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos skundžiamo sprendimo 145 punkte atmetęs kaip nepagrįstą ieškinio pagrindą, kildintą iš Tarybos vertinimo klaidos.
- 51 Bendrasis Teismas padarė tokią išvadą nepažeidęs principų, išplaukiančių iš teismo praktikos, susijusios su motyvų, kuriais pagrįsti aktai, kaip antai ginčijami aktai, teisėtumo kontrole ir primintos šio sprendimo 42 punkte.
- 52 Taigi trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl ketvirtojo apeliacinio skundo pagrindo, kildintino iš proporcingumo principo pažeidimo

Šalių argumentai

- 53 Ketvirtajame apeliacinio skundo pagrinde V. Ipatau nurodo, kad Bendrasis Teismas patvirtino jam nustatytų priemonių galiojimą 2011–2012 m., nors ESBO ataskaitoje nebuvo užsiminta apie jokiais ribojamąsias priemones CRK nariams, ir todėl pažeidė proporcingumo principą. Jis pažymi, kad bendros ESBO rekomendacijos dėl CRK susijusios tik su šios komisijos sudėtimi ir vietos komisijoms siunčiamų nurodymų kokybe. Tačiau CRK nariams skiriama kolektyvinė sankcija, atrodo, akivaizdžiai neproporcinga ir neveiksminga, nes dėl jos CRK nariams užkertamas kelias susipažinti su Europos patirtimi ir teigiama praktika.
- 54 Be to, jis nurodo, jog tam, kad nusistovėjusių tradicijų neturinti Baltarusijos rinkimų sistema tobulėtų, atrodo, būtina, kad rinkimų sistemos dalyviai, be kita ko, CRK nariai, būtų papildomai supažindinti su tarptautiniais rinkimų standartais. Šiuo tikslu Sąjungos valstybės narės galėtų jiems pasiūlyti mokymus ir organizuoti stebėtojų vizitus per Sąjungos valstybėse vykstančius rinkimus. Vadinasi, draudimu keliauti Sąjungos teritorijoje akivaizdžiai prieštaraujama ESBO ataskaitoje nurodytiems tikslams.
- 55 Taryba pirmiausiai pabrėžia, kad ESBO ataskaita nėra vienintelis ieškovui nustatytų ribojamųjų priemonių pagrindas. Be to, ji nurodo, kad nėra jokių prieštaravimų tarp ESBO ataskaitos ir Tarybos ir Sąjungos politikos. Atvirkščiai, tokia politika, įskaitant ir ribojamąsias priemones, siekiama daryti spaudimą Baltarusijos režimui ir su juo susijusiems asmenims, kad jie nutrauktų sunkius žmogaus teisių pažeidimus, civilinės visuomenės ir demokratinės opozicijos represijas ir kad Baltarusijoje būtų gerbiama demokratija ir teisinė valstybė, taip pat paisoma tarptautinių rinkimų standartų. Be to, Tarybos nustatytos ribojamosios priemonės nėra kliūtis tam, kad už rinkimų administravimą atsakingiems asmenims Baltarusijoje būtų organizuojami mokymai tarptautinių rinkimų standartų srityje. Taip pat Sprendimo 2012/642 3 straipsnio 6 dalyje numatyta galimybė nukrypti nuo draudimo keliauti po Sąjungos teritoriją.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 56 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 169 straipsnio 2 dalį pagrinduose ir teisiniuose argumentuose, kuriais remiamasi, turi būti tiksliai nurodomi ginčijami Bendrojo Teismo sprendimo motyvuojamosios dalies punktai (žr. Nutarties *Thesing ir Bloomberg Finance / ECB*, C-28/13 P, EU:C:2014:230, 25 punktą ir Sprendimo *Klein / Komisija*, C-120/14 P, EU:C:2015:252, 85 punktą).
- 57 Šio reikalavimo netenkina apeliacinis skundas, kuriame ne tik nepateikiami argumentai, konkrečiai skirti ginčijamame sprendime padarytai teisės klaidai identifikuoti, bet ir pakartojami arba pažodžiui perkeliama ieškinio pagrindai ir argumentai, kurie jau buvo pateikti Bendrajam Teismui. Iš tiesų toks

apeliacinis skundas tėra vien prašymas peržiūrėti pirmosios instancijos teismo nagrinėtą ieškinį, o tai nepriskiriama Teisingumo Teismo kompetencijai (žr. Sprendimo *Klein / Komisija*, C-120/14 P, EU:C:2015:252, 86 punktą).

- 58 V. Ipatau vien nurodė, kad Bendrasis Teismas padarė klaidą, kai nusprendė, kad nagrinėjamos Tarybos nustatytos priemonės nebuvo neproporcingos, ir tiksliai nenurodė, kuriuos skundžiamo sprendimo motyvuojamosios dalies, kurioje nagrinėjamas penktasis pagrindas, punktus ginčija, todėl neįvykdė minėto Procedūros reglamento 169 straipsnio 2 dalyje nurodytų reikalavimų. Be to, ketvirtajam apeliacinio skundo pagrindui pagrįsti nurodytais argumentais siekiama ginčyti ne skundžiamą sprendimą, o minėtas Tarybos nustatytas priemonės, ir iš esmės jie yra Bendrajam Teismui jau pateikti argumentai.
- 59 Tad ketvirtasis pagrindas tėra vien prašymas peržiūrėti V. Ipatau pirmosios instancijos teisme pareikštą ieškinį, todėl jį reikia atmesti kaip nepriimtina.
- 60 Keturi V. Ipatau nurodyti apeliacinio skundo pagrindai atmesti, todėl reikia atmesti ir apeliacinį skundą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 61 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.
- 62 Pagal to paties Reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo.
- 63 Kadangi Taryba reikalavo priteisti iš V. Ipatau bylinėjimosi išlaidas ir pastarasis bylą pralaimėjo, V. Ipatau turi padengti savo ir Tarybos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti apeliacinį skundą.**
- 2. Vadzim Ipatau padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir iš jo priteisiamos Europos Sąjungos Tarybos patirtos bylinėjimosi išlaidos.**

Parašai.